

Talousarvio 2017 ja taloussuunnitelma 2017–2020

VD/8422/02.01.00.03/2016

KN/PM/MR/HY-L

Suomen kansantalous kääntyi vuosina 2015 ja 2016 loivalle kasvu-uralle. Valtiovarainministeriön talousennusteen mukaan kasvu jatkuu vuosina 2017–2018 0,9–1,1 prosentin vuosivauhtia. Kehityksen taustalla ovat lähinnä yksityisen kulutuksen ja investointien kasvu. Rakenteellisten uudistusten hitaus ja vientimarkkinoiden kasvun hidastuminen hidastavat myös Euroopan talouskasvua. Työttömyys kääntyy lievään laskuun ja työllisyysasteen ennustetaan kohoavan vuonna 2017 68,8 prosenttiin ja vuonna 2018 69,3 prosenttiin. Pitkäaikaistyöttömyyden nousu 1990-luvun lamavuosien tasolle muodostaa kuitenkin vaikeasti ratkaistavan ongelman. Julkinen talous pysyy alijäämäisenä lähivuodet, vaikkakin alijäämä pienenee julkisen talouden sopeutustoimien seurauksena. Väestön ikääntymisestä johtuva julkisen talouden niin sanottu rakenteellinen alijäämä kuitenkin jopa kasvaa. Julkisyhteisöjen bruttovelka kasvaa lähivuosina, mutta aiempia vuosia hitaammin, ja sen ennakoidaan olevan vuonna 2017 65,8 prosenttia ja vuonna 2018 66,4 prosenttia bruttokansantuotteesta. Kotitalouksien kulutus kasvaa ennusteiden mukaan vuonna 2017 varsin vähän, vain 0,7 prosenttia. Kuluttajahintojen nousu kiihtyy vuonna 2017 1,1 prosenttiin.

Kuntatalous on ollut haasteiden edessä viime vuodet johtuen heikosta suhdannetilanteesta, verotulojen hitaasta kasvusta, valtionosuusleikkauksista, kuntien tehtävien ja velvoitteiden lisäämisestä sekä väestön ikääntymisestä johtuvasta kustannusten kasvusta. Kuntien lainakanta jatkoi kasvuaan vuonna 2015 noin 0,8 miljardilla eurolla yhteensä 17,4 mrd. euroon. Lainaa kunnat ottivat viime vuonna lähes saman verran kuin toiminnan ja investointien rahavirta oli negatiivinen.

Vuonna 2016 kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa kevään 2016 kuntatalousohjelmassa esitettyjä arvioita vahvemmaksi. Kuntatalouden tasapainoa parantavien valtion toimien lisäksi kuntien tilanteeseen vaikuttavat vuonna 2017 voimaan astuvan eläkeuudistuksen vaikutukset. Myös yhteisöveron tuotto näyttää kehittyvän selvästi aiemmin arvioitua suotuisammin. Kuntatalouden kehitysarvion mukaan julkisen talouden suunnitelmassa paikallishallinnon nettoluotonannolle asetettu rahoitusasemataavoite ollaan saavuttamassa. Tavoitteen mukaan paikallishallinnon nettoluotonanto saa olla korkeintaan -0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2019, mikä tarkoittaa kuitenkin kuntien velkaantumisen jatkumista edelleen. Kuntatalouden kokonaismenot ja -tulot kehittyvät vuosina 2016–2020 historiaan nähden hyvin vaimeasti. Kilpailukyky sopimuksen keskeisenä tavoitteena on lisätä talouskasvua ja parantaa työllisyyttä. Myös kuntatalous hyötyy pidemmällä aikavälillä yleisestä talouskasvusta ja työllisyyden paranemisesta. Lyhyellä aikavälillä kilpailukyky sopimus on julkista taloutta heikentävä.

Kuntatalousohjelma vuodelle 2017 on laadittu vuotta 2017 koskevan valtion talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä. Kuntatalousohjelman painopiste on kuntatalouden kehitysnäkymien ja valtion toimenpiteiden tarkastelussa. Kuntatalouteen kohdistuu ensi vuonna merkittäviä muutoksia, joiden seurauksena toimintamenot ja -tulot, verotulot sekä valtionosuudet supistuvat selvästi. Tilikauden tuloksen arvioidaan vahvistuvan hieman. Kuntataloutta vahvistavat hallitusohjelman mukaiset sopeutustoimet. Toimenpiteet supistavat toimintamenoja, ja toimintameno säästöt huomioidaan myös valtionosuuksissa. Toimien lopulliseen kuntataloutta vahvistavaan vaikutukseen vaikuttaa muun muassa se, miten kunnat ja kuntayhtymät toimeenpanevat niitä. Valtaosa hallitusohjelman mukaisista kuntataloutta vahvistavista suorista sopeutustoimista on voimassa vuonna 2017. Sen sijaan yhden miljardin euron toimenpideohjelman mukaisten kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähentävien toimien vaikutus jää vielä vähäiseksi.

Vantaan vuoden 2017 talousarvion valmistelu

Kaupunginvaltuuston hyväksymä talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma (KV 18.6.2012) on ollut lähtökohtana talousarviolle 2017 ja taloussuunnitelmalle 2017–2020. Ohjelman keskeisiä tavoitteita ovat toimintamenojen kasvun ja investointitasen alentaminen. Tavoitteena on tasapainottaa talous ja pysäyttää lisävelkaantuminen suunnitelmakauden loppuun mennessä. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelmalle laadittiin jatkotoimenpiteet ja mittarit vuosiksi 2015–2017.

Taloussuunnitelmaesityksen verotuloarviot perustuvat vuonna 2016 voimassa olevaan tuloveroprosenttiin. Hallituksen esitykseen kiinteistöverolain muuttamisesta sisältyy yleisen ja vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveron alarajojen nostaminen. Näistä alarajojen korotuksista Vantaalle vaikuttaa vakituisten

asuinrakennuksen kiinteistöveron alarajan nosto 0,37:stä 0,41:een ja tämä on huomioitu taloussuunnitelmaesityksessä. Taloussuunnitelmaesitys perustuu yleisen kiinteistöveron pitämiseen nykyisellä tasolla eli 1,00 prosentissa. Lakiesityksessä ehdotetaan lisäksi, että kunnanvaltuuston olisi määrättävä erikseen veroprosentti myös asuinrakennuksille, jotka eivät ole vakituksessa asuinkäytössä. Lakiesityksen mukaan kunnanvaltuusto määrisi erikseen muiden asuinrakennusten veroprosentin, joka on vähintään 0,93 ja enintään 1,80. Vantaalla ei ole aiemmin määritelty erikseen muun asuinrakennuksen kiinteistöveroprosenttia, joka on näin ollen muodostunut aiemmin yleisen kiinteistöveroprosentin mukaan. Taloussuunnitelma perustuu muiden kuin asuinrakennusten osalta entiseen 1,00 prosentin kiinteistöveroon. Hallituksen esitys kiinteistöverolain muuttamisesta muuttaa rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentin vaihteluväliä nykyisestä 1,00–4,00 prosentista 2,00–6,00 prosenttiin. Lisäksi hallituksen esityksen mukaan neljäntoista pääkaupunkiseudun kunnan on määrättävä rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentti vähintään 3 prosenttiyksikköä yleistä kiinteistöveroprosenttia suuremmaksi, enintään 6 prosentiksi. Vantaan osalta tämä tarkoittaa rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveron alarajan asettumista 4,00 prosenttiin, johon tasoon myös taloussuunnitelma perustuu.

Taloussuunnitelma perustuu Vantaan väestöennusteen mukaiseen palvelutarpeen kasvuun. Taloussuunnitelma tähtää vuosittain vahvistuvaan vuosikatteeseen, jolla pystytään parantamaan investointien tulorahoituskykyä. Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintatulot talousarviossa 2017 ovat 390 milj. euroa ja toimintamenot 1 462 milj. euroa (ilman valmistusta omaan käyttöön). Vuoden 2016 talousarvioon nähden toimintatulot vähenevät 4,8 prosenttia ja toimintamenot (ilman valmistusta omaan käyttöön) 2,2 prosenttia. Vuoden 2016 toisen osavuositarkastuksen tulosten mukaan nähden tulot vähenevät 11 prosenttia ja menot 1,5 prosenttia. Toimeentulotuen perusosan myöntäminen siirtyy Vantaan kaupungilta Kelan hoidettavaksi vuoden 2017 alussa siirtymäkauden jälkeen. Tämä laskee kaupungin saamaa toimeentulotuen perusosan valtionosuutta vuoteen 2016 verrattuna noin 19 milj. euroa ja pienentää sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan menomäärärahaa maksettujen avustusten osalta noin 38 milj. euroa. Lisäksi kilpailukykysovelmus vaikuttaa vuoden 2017 henkilöstömenoihin noin 13 milj. euroa alentavasti. Toimintakate kasvaa 1,3 prosenttia vuoden 2016 talousarvioon ja vähenee 2,4 prosenttia vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan nähden. Vuosikate on vuoden 2017 talousarviossa 63,7 milj. euroa (TA 2016: 68,9 milj. euroa), joten se vähenee vuoden 2016 talousarvioon nähden 8 prosenttia ja vuoden 2016 tilinpäätöksen mukaan nähden 44 prosenttia.

Vuonna 2017 verotuloja ennakoidaan saatavan 941,2 milj. euroa, laskua vuoden 2016 ennusteeseen nähden 0,5 prosenttia. Kaupungin kunnallisverotuotto laskee noin 1,1 prosenttia vuoden 2016 ennusteeseen nähden (jossa palautukset vuodelle 2015). Yhteisöverotuotto kasvaa 1,9 prosenttia ennusteeseen 2016 nähden. Kiinteistöverotuottoa arvioidaan kertyvän 3,9 % vuotta 2016 enemmän kiinteistöverojen alarajoja koskevien muutosten sekä rakennuskannan kasvun myötä. Valtionosuuksia arvioidaan saatavan 169,4 milj. euroa vuonna 2017, laskua 9,6 prosenttia vuoden 2016 ennusteeseen nähden. Valtionapujen alenemiseen merkittävimmät syyt ovat perustoimeentulotuen laskennan ja maksatuksen siirto kunnilta Kelalle sekä kilpailukykysovelmuksen perusteella tehtävät valtionosuuden vähennykset. Koko verorahoituksen vähenemiseksi ennakoidaan 2,0 prosenttia. Korkotason ennakoidaan säilyvän maltillisena vuonna 2017, mutta pidemmällä aikavälillä yli miljardin euron lainapääomasta johtuvien korkomenojen kasvuriski on merkittävä. Talousarviossa vuoden 2017 kaupungin korkomenoiksi on budjetoitu 6 milj. euroa. Käyttöomaisuuden poistotaso nousi vuonna 2015 Kehäradan valmistuessa. Kaupungin, rahastojen ja liikelaitosten poistot ovat vuoden 2017 talousarviossa 113,9 milj. euroa.

Taloussuunnitelman 2017–2020 investoinnit

Tilakeskus on valmistellut yhdessä toimialojen ja taloussuunnittelun kanssa Vantaan kaupungin uudisrakentamista koskevan talonrakennusinvestointiohjelman seuraavalle 10-vuotiskaudelle. Uudisrakentamiseen on vuodelle 2017 budjetoitu yhteensä 25,3 milj. euroa. Vuodenvaihteessa rakenteilla oleva hanke Vaaranpuiston päiväkotitoiminta valmistuu 2017. Kokonaan 2017 toteutettavia uudishankkeita ovat Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen lisärakennus, Kartanonkosken kentän huoltorakennus, Myyrmäen urheilupuiston huoltorakennuksen laajennus, Katrinebergin maatilan katos- ja konehallirakennukset, Voimalatien tukikohdan kalustosuojat ja puuntyöstötilat, Myyrinkodin yhteyteen toteutettava pelastuslaitoksen ensiavun autotalli sekä Tikkurilan asemalle tuleva polkupyörien liityntäpysäköintitila.

Lisäksi toteutetaan väliaikaisia vuokrapaviljonkitiloja pihoihin Tikkurila-Koivukylä alueen ja Hämeenkylässä koulun väistötiloiksi. Aloitettavia kohteita ovat Uomarinteen koulun laajennus, Hämeenkylässä korvaava koulurakennus sekä Martinlaakson ja Kaivokselan II päiväkodit.

Määräraharahoitteisiin korjausrakennushankkeisiin on vuodelle 2017 budjetoitu yhteensä 28 milj. euroa. Vuodenvaihteessa 2016–2017 rakenteilla on Katriinan sairaalan B-osan perusrakennus ja Rajatorpan vanhan

suojellun koulun pohjakerroksen peruskorjaustyöt. Edellä mainittuihin hankkeisiin on budjetoitu vuodelle 2017 yhteensä 8,4 milj. euroa. Suurempia 2017 aloitettavia hankkeita ovat Neilikkatien Pajatalon muutos- ja korjaustyöt nuorisotiloiksi, Vantaankosken paloaseman peruskorjaus sekä Håkansbölen kartanoalueella Pehtoorin talon peruskorjaus- ja muutostyöt (yht. 3,4 milj. euroa). Lisäksi pyritään tekemään päiväkotien korjauksia väistötalohoitopaikkojen järjestyessä muun muassa Lintukallion, Timotej:n, Yrttitien, Kiirunatien, Saturnuksen ja Trolleby daghem päiväkodeissa (yht. 3,5 milj. euroa). Sisäilmaongelmien poistamiseen vuodelle 2017 varataan 2,3 milj. euroa. Muihin pienempiin korjaushankkeisiin (esim. vesikatto- ja julkisivukorjauksiin), suunnitteluun ja projektinjohtoon on budjetoitu vuodelle 2017 yhteensä noin 10,4 milj. euroa. Suunnitteluvaiheessa olevia suurempia korjaustöitä ovat Havukosken koulun peruskorjaus ja Tikkurilan uimahallin perusparannus.

Vuodelle 2017 kuntatekniikan investointeihin on talousarvioesityksessä varattu 30 milj. euroa. Keskeisimpiä rakentamishankkeita kohdistuu muun muassa Myyrmäen, Kivistön, Aviapoliksen, Tikkurilan, Koivukylän ja Korson alueisiin.

Kaupungin kokonaisinvestoinnit vuonna 2017 ovat 113 milj. euroa (ennuste v. 2016 n. 139 milj. euroa) ja investointiosan netto 109 milj. euroa. Investoinneista pystytään rahoittamaan tulorahoituksella 53 prosenttia, ja kaupungin lainakannan arvioidaan kasvavan vuonna 2017 30 milj. eurolla.

Kehäradan liikennöinnin alkaminen ja kehä III:n peruskorjaaminen ovat osaltaan edistäneet rakentamisen kiihtymistä Vantaalla ennätyksellisen korkealle tasolle. Tammi-syyskuussa aloitettiin yli 3 000 asunnon rakentaminen ja lupia uusien asuntojen rakentamiseen myönnettiin samana ajanjaksona kaikkiaan yli 4 700 asunnolle. Alkuvuodesta 2016 asuntoja on valmistunut lähes 2 000. Talouden tasapainottamisen jatkamisella varmistetaan kaupungin kilpailukykyisyys pidemmällä aikavälillä. Tiukalla maankäytön ja sopimuspolitiikan ohjauksella, investointien priorisoinnilla ja kaupunkitasoisella palveluverkkosuunnittelulla rajoitetaan kaupungin investointien kasvua. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman mukaisesta investointitasosta joudutaan kuitenkin poikkeamaan tulevalle taloussuunnitelmakaudella tilanteessa, jossa kaupungin poikkeuksellisen voimakas kasvu edellyttää uusien palvelurakennusten rakentamista samaan aikaan, kun myös vanhempia palvelurakennuksia joudutaan korvaamaan uusilla. Kaupungin lainamäärän kasvun pysäyttäminen edellyttää taloussuunnitelmakaudella investointitason hallintaa sekä verorahoituksen toimintamenoja nopeampaa kasvua.

Kaupunginjohtajan talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys jaettiin valtuutetuille ja kaupunginhallituksen jäsenille talousarvion ja taloussuunnitelman informaatiotilaisuudessa 17.10.2016. Esityslistan liitteinä ovat kaupunginjohtajan talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosille 2017–2020 sekä koontitaulukko investointien käyttötalousvaikutuksista.

Kaupunginhallituksen asettama neuvottelukunta käsittelee talousarvioesitystä 31.10.2016.

Kaupunginhallitus 31.10.2016 § 23

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) hyväksyä talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosille 2017–2020 kaupunginhallituksen esityksenä kaupunginvaltuustolle,
- b) oikeuttaa taloussuunnittelu tekemään taloussuunnitelmaesitykseen ja sen perusteluihin kaupunginhallituksen tekemät muutokset sekä teknisuonteiset laskennalliset tarkistukset ja tekstitarkistukset ja
- c) esittää kaupunginvaltuustolle
 1. hyväksyttäväksi vuoden 2017 talousarvion sitovat tavoitteet sekä valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot,
 2. hyväksyttäväksi vuoden 2017 talousarvion täytäntöönpanomääräykset, ja
 3. hyväksyttäväksi taloussuunnitelma 2017–2020.

Käsittely:

Kaupunginhallitukselle oli jaettu taloussuunnitelman yksityiskohtaiseen käsittelyyn 31.10.2016 kokoontuneen neuvottelukunnan neuvottelutulos talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitykseen 2017–2020 tehtävistä muutoksista. Puheenjohtaja kysyi, voidaanko neuvottelutulos hyväksyä yksimielisesti, ja esitystä ei vastustettu. Kokouksessa tehtiin seuraavat muutosesitykset talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitykseen 2017–2020:

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti sivun 31 sitovan tavoitteen 1.3 mittarin tavoitetasoksi: Tarvittaessa kuntaosuuden ylärajasta voidaan joustaa niin, että joukkoliikenteen lippujen hinnat eivät nouse.

Muutosesitys ei saanut kannatusta, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen kannattamattomana.

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti sivun 33 sitovan tavoitteen 9.1 mittarin tavoitetason vuodelle 2017 muutettavaksi

- Työllisyys paranee suhteessa edellisvuoteen Vantaalla. Kaupungin omia työllistämistoimia lisätään.

Työmarkkinatuen kuntaosuus laskee suhteessa edellisvuoteen.

Muutosesitys ei saanut kannatusta, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen kannattamattomana.

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti sivun 79 taulukon alimman rivin mittarin tavoitetason 2017 muutettavaksi

- Työttömyysaste laskee Vantaalla verrattuna edelliseen vuoteen.

Muutosesitys ei saanut kannatusta, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen kannattamattomana.

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti sivun 95 Tulokortin keskeisiin tavoitteisiin lisättäväksi

- Toimialalla vähennetään palveluseleiden käyttöä ja panostetaan sen sijaan omaan palveluiden tuotantoon.

Ostaessaan palveluita yksityiseltä sektorilta ja valitessaan yksityisiä yrityksiä palvelusetelituottajiksi Vantaan kaupunki välttää yrityksiä, joilla on kytköksiä veroparatiiseihin.

Muutosesitys ei saanut kannatusta, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen kannattamattomana.

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti sivun 105 Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2017–2020 -otsikon alle lisättäväksi

- Länsimäen terveysaseman päiväpoliklinikkatoiminta säilyy.

- Tikkurilan ja Länsimäen terveysasemille perustetaan 3 sairaanhoitajan vakanssia kumpaankin hoitojonojen lyhentämiseksi.

Muutosesitys ei saanut kannatusta, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen kannattamattomana.

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti sivun 109 Tulokortin keskeisiin tavoitteisiin lisättäväksi

- Lastensuojelun Tikkurilan toimipisteeseen lisätään kolme uutta vakanssia.

Muutosesitys ei saanut kannatusta, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen kannattamattomana.

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti sivulta 137 keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella

2017–2020 -otsikon alta poistettavaksi virkkeen "tavoitteena on, että yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus varhaiskasvatuksessa olevista kasvaa vuoden 2015 tilinpäätöksen 11,1 prosentista 14,1 prosenttiin vuonna 2017", ja lisättäväksi "Yksityisille päiväkodeille pitää säätää samat velvollisuudet kuin kunnalliselle päivähoidolle muun muassa vammaisten lasten hoitamisessa".

Muutosesitys ei saanut kannatusta, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen kannattamattomana.

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti sivun 147 Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2017–2020 -otsikon alle lisättäväksi kohdat

- Velmun talon katto korjataan ja siitä tehdään pysyvä kulttuuritalo, erityisesti vantaalaisten bändien tarpeisiin.

- Kaupunginmuseo kutsuu ensi vuonna kaikki kaupungin tarharyhmät tutustumiskäynnille museoon.

Muutosesitys ei saanut kannatusta, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen kannattamattomana.

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti sivun 153 Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen vuonna 2017 -otsikon alle lisättäväksi kohdan

- Nuorisotalojen aukioloaikoja pidennetään.

Muutosesitys ei saanut kannatusta, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen kannattamattomana.

Kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila esitti sivulle 276 Vantaan tilapalvelut Vantti Oy:n toiminnan tehostumissarakkeen vuoden 2017 mittarin tavoitetasoksi 2 %.

Muutosesitys ei saanut kannatusta, joten puheenjohtaja totesi esityksen rauenneen kannattamattomana.

Päätös:

Päätettiin

- hyväksyä kaupunginjohtajan muutettu talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitys vuosille 2017–2020 kaupunginhallituksen esityksenä kaupunginvaltuustolle,
- oikeuttaa taloussuunnittelu tekemään taloussuunnitelmaesitykseen ja sen perusteluihin kaupunginhallituksen tekemät muutokset sekä teknisuonteiset laskennalliset tarkistukset ja tekstitarkistukset ja
- esittää kaupunginvaltuustolle

1. hyväksyttäväksi vuoden 2017 talousarvion sitovat tavoitteet sekä valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot,
2. hyväksyttäväksi vuoden 2017 talousarvion täytäntöönpanomääräykset,
3. hyväksyttäväksi taloussuunnitelma 2017–2020, ja

d) todeta, että budjetti tasapainotetaan lainanotolla

Lisäksi merkittiin, että **vasemmistoliiton kaupunginhallitusryhmä** jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon vihreä kaupunginhallitusryhmä yhtyi:

”Subjektiiivisesta päivähoito-oikeudesta säädettiin vuoden 1985 päivähoitolain uudistuksen yhteydessä. Se oli merkittävä voimainponnistus yli puoluerajojen, ja sen ansiosta naisilla oli paremmat mahdollisuudet päästä tekemään säännöllisesti töitä. Tämän jälkeen päivähoito on kehittynyt moniulotteiseksi varhaiskasvatukseksi. Varhaiskasvatus on ennen kaikkea lapsen oikeus, eikä sen käyttöä saa rajata diskriminoimaan lapsia. Varhaiskasvatus on tutkimuksissa todettu tuottavimmaksi koulutusinvestoinniksi.”

Lisäksi merkittiin, että **vihreä kaupunginhallitusryhmä** jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman: Valtuusto edellyttää, että konserniyhtiöt tavoittelevat toiminnassaan 2 % lämmön ominaiskulutuksen vuotuista säästöä.

Lisäksi merkittiin, että **vihreä kaupunginhallitusryhmä** jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon vasemmistoliiton kaupunginhallitusryhmä yhtyi:

Valtuusto edellyttää, että Vantaan energia laatii suunnitelmat fossiilisista polttoaineista luopumiseksi energiantuotannossa nopeutetussa aikataulussa ja tuo suunnitelmat valtuuston tietoon vuoden 2017 aikana.

Liitteet:

- Kaupunginjohtajan esitys talousarvio 2017 ja taloussuunnitelma 2017–2020
- Koonti investointiohjelman käyttötalousvaikutuksista
- Korjaussivu kaupunginjohtajan esitykseen
- TS-neuvottelutulos 31.10.2016

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puh. 09 839 22101, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

talousjohtaja Patrik Marjamaa, puh. 09 8392 8542, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

talousarviopäällikkö Matti Ruusula, puh. 09 8392 3787, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)